

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2025. április 25., országos szakasz

8. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Épp leckét írtam, anya meg dolgozatokat javított, mióta nem engedték tanítani, sokkal többször javított dolgozatokat, mint azelőtt, mert a volt kolleganői sokszor neki adták oda titokban a javítani valót, mert tudták, hogy abból a pénzből, amit a takarításért kap, sehogy se tudnánk kijönni, és így akartak segíteni rajta. Nagyon szerettem volna már végezni a leckével, mert nagyon szerettem volna már kapni a gesztenyés alagútból, amit direkt nekem csinált anya a születésnapomra, nagyon nehezen szerezte meg hozzá a tejszínt meg a gesztenyét, és a gesztenyepürét együtt csináltuk, kiskanállal kapartuk ki a megfőzött és félbevágott gesztenyék belét, nekem ez volt a kedvenc édességem, és utoljára több mint egy évvel ezelőtt ettünk ilyet, amikor még apa is itthon volt, mielőtt elvitték volna a Duna-csatornához*, és apának is ez volt a kedvenc édessége, és azóta először sikerült gesztenyét szereznem, és tudtam, hogy ahogy végzek a leckével, elővesszük a hűtőszekrényből, és feltesszük rá a gyertyákat, és együtt megünnepeljük a születésnapomat, és nagyon szerettem volna már kész lenni, és akkor egyszer csak megszólalt a csengő. Anya persze összerendezte, a házkutatás óta mindig megijedt, ha csengettek, és tényleg, senkit se vártunk. [...]

Szóval, ahogy ajtót nyitottam, hát ott állt egy gyerek, legfeljebb ha hétéves lehetett, azért nem láttam, a csengőt is épphogy felérhette, iskolás ruhában volt, de az iskolás kabát legalább hat számmal nagyobb volt, majdnem a térdéig leért, és az ujja le volt vágva, valahol ott, ahol eredetileg a könyöke lehetett, és a gyerek tele volt rakva vállfákkal és fakésekkel és fakanalakkal, legalább száz vállfa volt nála, és sodrófák is, a dereka köré kötve meg spárgára fűzött ruhacsipeszek, de abból is rengeteg, legalább ötszáz, de tényleg. És akkor, ahogy meglátott, egyből azt kérdezte, hogy anyukám otthon van-e, de én mondtam, hogy takarodjon innét, mert nem veszünk semmit, ő meg erre azt mondta, hogy nem kérdezte, hogy akarok-e valamit venni, hanem azt, hogy anyám itthon van-e, [...] akkor már ott volt anya, és rám nézett, és láttam, hogy nagyon megszigorodik a szája, takarodj a szobádba, ezt mondta nekem, és én persze nem mentem, csak a folyosóig, és onnan lestem, hogy mi történik. [...]

Anya pedig akkor megkérdezte azt a prücsköt, hogy mi a neve, meg hogy hány éves, és az mondta, hogy Máriusz és hat és fél. [...] Egész úgy beszélt, mint egy felnőtt, megállás nélkül, és közben hol egy vállfát vett elő, hol egy csipeszt, úgy mutogatta őket anyának, mint aki tényleg büszke, és közben anyám semmit se szólt, csak nézte, és mikor a gyerek végre elhallgatott, akkor csak annyit kérdezett tőle, hogy ki tanította arra, hogy ilyen ügyesen beszéljen, és a gyerek ránézett, és mondta, hogy az édesapja, [...] de akkor anyám egyszer csak azt kérdezte tőle, hogy éhes-e, és Máriusz persze mondta, hogy igen hát, és akkor anya megfogta a vállát, és mondta, hogy jöjjön ki velem a konyhába, és akkor én nagyon megijedtem, mert egyből a gesztenyés alagútra gondoltam, arra, hogy most mi lesz.

Nagyon óvatosan mentem ki a konyhába, nem akartam, hogy anya rám kiabáljon, és addigra Máriusz már félig megevett egy vastag szelet zsíros kenyeret, és akkor anya elővett egy csuprot, és a hűtőből meg kivette a tejesüveget, és töltött neki egy csuporral, az meg rögtön két marokra fogta és megitta, nagyon hangosakat kortyolt, aztán letette a csészét, az iskolás kabátja ujjával pedig megtörölte a száját, és mikor anya visszatette a hűtőbe a tejesüveget, akkor Máriusz egyenesen a gesztenyés alagútra nézett, ott bent a hűtő polcán, egyik kezével még rá is mutatott, úgy kérdezte, hogy mi az, és akkor én nem bírtam ki, muszáj volt, hogy megszólaljak, és mondtam, hogy semmi, ne érdekelje, de mikor kimondtam, már egyből tudtam, hogy nem kellett volna, mert anya rám nézett, és rám mosolygott azzal a szigorú, hideg mosollyal, és azt mondta, hogy kisfiam, úgy látszik, vendéged jött, ez

aztán az igazi ünnep, aztán megint kinyitotta a hűtőszekrényt, és elővette a gesztenyes alagutatót, és kitette az asztalra, és úgy mondta, hogy vegyék elő két tányért és két kiskanalat.

Olyan szigorú volt a hangja, hogy nem mertem ellenkezni egyáltalán, hanem elővettem szépen a tányérokat és a kanalakat, és odatettem az egyiket a gyerek elé, és a másikat az én helyemre, és aztán leültem, és közben anya beszúrt egy gyertyát az alagút tetejére, oda, ahova csokiból ki volt rakva, hogy tizenkettő, és meggyújtotta, közben mondta, hogy igazság szerint tizenkettő kéne, de most jelképesen egy is elég lesz, én meg akkor elfújtam a gyertyát, és közben azt kívántam, hogy bár jönné haza apám, vagy legalább valami hírt kapjunk róla, úgy fújtam el, és aztán anya megvágta az alagutatót, és az első szeletet Máriusznak adta, a másikat nekem, és Máriusz egyből enni kezdett, és akkor én se kívántam neki jó étvágyat azért se, és kezembe vettem a kanalát, de én nem kezdtem enni, hanem előbb még néztem egy kicsit az alagútszeletet ott a tányéromon, a fehér tejszínhabot a gesztenye közepén, és azt hiszem, hogy apára gondoltam, és aztán ettem egy kanállal, és pont olyan finom volt, mint amilyenre emlékeztem, vagy még annál is finomabb, édes és lágy, és akkor, mikor a második kanállal ettem, akkor néztem csak rá a Máriusz tányérjára, és ő meg akkor ette meg az utolsó falatot, és anyára nézett, és mondta, hogy ilyen jót még életében nem evett, soha az életében, és kérdezte, hogy kérhet-e még egy szelettel, és én meg legszívesebben mondtam volna neki, hogy a fenét.

(Dragomán György: Alagút. Részletek)

*elvitték a Duna-csatornához = A csatornaépítés a romániai kommunista diktatúra egyik leglátványosabb beruházása volt. A cél egy hajózható vízi út kiépítése volt a Fekete-tenger és a Duna közötti csatorna létesítésével, melyen a nehéz uszályok egyenesen Németországba úszhatnak fel. Az 1950-es években Dobrudzsában kényszermunkatáborok létesültek, és a csatorna kiásására „gyanús” értelmiségieket, politikai foglyokat, ellenzékieket vezényeltek. Ez felért egy halálos ítélettel, annak ugyanis, akit a lakások előtt rendszerint a késő éjszakai órákban leparkoló fekete gépkocsi a csatornához szállított, jó esélyei voltak arra, hogy többé ne térjen vissza. Az elhurcolt politikai foglyok otthon maradt családját is megfigyelték, kihallgatták, bizonyos munkakörökben (pl. tanárként) nem engedték dolgozni.

1. Mutasd be a vendéget 3–4 mondatban a szöveg információi alapján! 5 pont
 2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket! 5 pont
 - a. Az anya tanítványai dolgozatát javítja.
 - b. Az apát kényszermunkára hurcolták korábban.
 - c. A család vendégre számít a csengetés hallatán.
 - d. Az ünnepelt lelkesen terített asztalt.
 - e. A tortán tizenkét gyertya van.
 3. Értelmezd 3–4 mondatban a következő részletet: 5 pont

Máriusz egyből enni kezdett, és akkor én se kívántam neki jó étvágyat azért se, és kezembe vettem a kanalát, de én nem kezdtem enni, hanem előbb még néztem egy kicsit az alagútszeletet ott a tányéromon, a fehér tejszínhabot a gesztenye közepén, és azt hiszem, hogy apára gondoltam.
 4. Mutasd be 4–5 mondatban a szöveg alapján az anya-fia viszonyt! 5 pont
 5. Milyen szerepe van az apa távollétének a fiú viselkedésében? Fejtsd ki véleményedet 4–5 mondatban! 10 pont
 6. Meséld el a történeteket a vendég nézőpontjából! 10 pont
- Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL

45 pont

Miért haragszunk? címmel írf 1–1,5 oldalas monológot az alábbi szövegrészletben bemutatott konfliktusból kiindulva!

Megharapott a kutyám. Nem számítottam rá, olyan gyorsan történt (de hát miért számítana az ember arra, hogy a saját kutyája megharapja?), nem is morgott, csak utána, miután nekem ugrott, és a lábamba mart. Úgy tett, mint akinek utólag jutott az eszébe, hogy előbb illett volna morogni, és csak azután harapni, de elfelejtette, úgyhogy bepótolja.

Nemcsak egyszerűen odakapott a lábamhoz, ami előfordul az állatoknál, ha megijednek, vagy bántásnak vélnek egy mozdulatot, ez valódi harapás volt (a jogban úgy mondanák, hogy előre megfontolt szándékkal, különös kegyetlenséggel) átharapta a nadrágomat, a fogai mélyen belevájtak a húsomba, rendesen vérzett. Első haragomban bele akartam rúgni, hogy megtanulja, ki a falkavezér, de azután ránéztem az ijedt pofájára, a zavaros tekintetére (most megint egészen olyan volt, mint az apám), és úgy láttam, ő maga is meglepődött azon, amit tett, úgyhogy csak üvöltöztem vele, leszidtam, elmondtam mindennek, hálátlan dögnek neveztem, amiért nem emlékszik, hogy a menhelyről vettem magamhoz, hogy ettettem, gondoskodtam róla. Ő meg hátracsapott fülekkel, behúzott farokkal, a földhöz lapulva hallgatott, még megadóan hanyatt is vetette magát, mint olyankor, ha azt szeretné, hogy a hasát vakarjam.

– Tudod, ki fogja a hasadat vakarni ezek után, te szerencsétlen! – vetettem oda neki.

(Kepes András: *Két macska voltam*. Részlet)

